

OÜ Hendrikson & Ko
Raekoja plats 8
51004 TARTU

Teie 25.02.2011 nr 1626/11

Meie 23.03.2011 nr HLS 6-7/11/8171-2

AS Valjala Söödatehas
Valjala alevik
Valjala vald
94302 SAAREMAA

AS-i Valjala Söödatehas Jööri sigalakompleksi rekonstrueerimisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine

OÜ Hendrikson & KO esitas Keskkonnaameti Hiiu-Lääne-Saare regioonile heakskiitmiseks AS-i Valjala Söödatehas Jööri sigalakompleksi rekonstrueerimisega kaasneva keskkonnamõju hindamise (edaspidi Jööri KMH) aruande.

Valjala Seakasvatuse OÜ esitas 08.12.2008 keskkonnakompleksloa taotluse seafarmi käitamiseks aadressil Jööri küla, Valjala vald, Saare maakond. Keskkonnamõju hindamine algatati vastavalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 6 lõike 1 punktide 27 ning 35 ja § 3 lõike 1 alusel. Kuna seafarmi vahetus läheduses paikneb OÜ Saare Economicsile kuuluv biogaasitehas, mis on samuti kompleksloakohuslane, siis vaadeldakse KMH protsessis ning hilisemas keskkonnakompleksloa taotluse menetlemises seafarmi ja biogaasitehast kui ühte käitist. Kompleksloa taotlejaks ja arendajaks KMH protsessis on seega AS Valjala Söödatehas, kuna mõlemad ettevõtted kuuluvad sellesse kontserni.

Kompleksloa andja ehk otsustaja on Keskkonnaamet. Kuna tegevusega eeldatavalt kaasnev oluline keskkonnamõju ei ole riigipiiri ülene, on KMH järelevalvajaks KeHJS § 10 lõike 2 kohaselt Keskkonnaamet.

1. Tegevuse lühikirjeldus

Käitis asub Saaremaal Valjala vallas Jööri külas, seafarm Jööri sigala maaüksusel ja biogaasitehas Biotehase maaüksusel. Kavandatavaks tegevuseks seafarmis on 7-7,5 kg (25 päeva vanuste) pörsaste tootmine (ca 32 000 pörsast aastas) oma ettevõtte nuumafarmidele ja remontemiste tootmine ning aretamine nii oma kui ka teistele ettevõtte poegimisfarmidele. Biogaasitehase tegevuseks on läga anaeroobse kääritamise teel biogaasi tootmine ning sellest soojusenergia ja/või elektrienergia tootmine.

Seafarmi kavandatava rekonstrueerimise käigus uuendatakse olemasolevat hoonetekompleksi, luuakse juurde loomakohti, vahetatakse välja sõnnikueemaldussüsteemid (osaline restpõrand, sõnnikukanalid, vaakumsüsteem). Kasutusele võetakse veel teine maa-alune vedelsõnnikuhoidla, mis ühendatakse biogaasitehasega. Rajatakse automaatjuhtimisega

ventilatsioonisüsteem, ventilatsioonikorstnad paiknevad hoonete katusel. Rekonstrueeritud seafarmi on planeeritud kohti järgmiselt: vabad ja tiined emised – 1054 loomakohta, imetavad emised – 294 loomakohta, võõrdepõrsad – 432 loomakohta, nooremised (kesikud) – 288 loomakohta, nooremised (nuumikud) – 186 loomakohta, kuldid – 6 loomakohta, kokku 2260 ehk ca 526 loomühikule vastaval arvul sigu.

Biogaasitehasesse transporditakse teenindatavatest sigalatest kinniste paakveokitega läga. Esmalt suunatakse läga puhvermahutisse, sealt kääritamismahutisse, kus anaeroobse käärimise käigus eraldub biogaas. Biogaas juhitakse vastavalt vajadusele kas generaatorisse elektrienergia tootmiseks, oma või sigala katlamajja soojusenergia tootmiseks või avariiolekorras tõrvikusse, kus see lihtsalt põletatakse. Biogaasitehase töös ümberkorraldusi ei kavandata.

2. Keskkonnamõju hindamise eksperdi vastavus nõuetele

Vastavalt KeHJS § 10 lõike 3 punktile 4 on keskkonnamõju hindamise järelevalvaja ülesandeks kontrollida keskkonnamõju hindamise litsentsi olemasolu eksperdil. Jööri KMH viis läbi OÜ Hendrikson & KO ekspertrühm koosseisus Kuido Kartau (kehtiv litsents KMH0034 mõjude hindamiseks mh põllumajanduses), Robert Tomasson ja Anu Arak. Ekspertrühma liikmel on olemas keskkonnamõju hindamise litsents, seega on ekspertrühmal vastavalt KeHJS § 14 lõikele 1 õigus keskkonnamõju hinnata.

3. Keskkonnamõju hindamise menetluse ja aruande avalikustamise vastavus kehtestatud nõuetele

Keskkonnamõju hindamise järelevalvaja ülesandeks on vastavalt KeHJS § 10 lõike 3 punktile 5 kontrollida keskkonnamõju hindamise menetluse vastavust õigusaktide nõuetele.

Jööri KMH programmi menetlemise nõuetekohasust on kontrollitud programmi heakskiitmise käigus, mille kohta on Keskkonnaamet väljastanud 17.09.2009 kirja nr HLS 6-10/09/16493-5. Hendrikson & Ko esitas Keskkonnaametile 02.08.2010 kirjaga nr 1431/10 Jööri KMH aruande avalikustamise korraldamiseks. Jööri KMH aruande avalik väljapanek toimus 23.08-05.09.2010 Keskkonnaameti Hiiu-Lääne-Saare regiooni Kuressaare kontoris, Valjala Vallavalitsuses ja Keskkonnaameti koduleheküljel www.keskkonnaamet.ee (Ameti teated – Keskkonnamõju hindamised). KMH aruande avalikustamisest teavitati 13.08.2010 ajalehes Meie Maa ja 10.08.2010 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Kirjalikult teavitati Valjala Vallavalitsust, Eesti Keskkonnaühenduste Koda, Keskkonnainspektsiooni Lääne regiooni Saaremaa bürood, Saare Maavalitsust ning 31 käitisele lähemat elanikku. KMH aruande avalikustamine kestis nõuetekohaselt 14 päeva. KMH aruande avalikustamine ja sellest teavitamine vastasid KeHJS §-s 16 toodud nõuetele.

Avaliku väljapaneku jooksul ei laekunud KMH aruande kohta ühtegi kirjalikku ettepanekut, vastuväidet ega küsimust.

KMH aruande avalik arutelu toimus 13.09.2010 kell 15.00 Valjala rahvamajas. Avaliku arutelu protokoll ja osalejate nimekiri on aruande koosseisu lisatud. Arutelul üles kerkinud küsimustele on aruandes vastused toodud.

Jööri KMH aruande menetlus vastab eeltoodud arvestades nõuetele.

4. Keskkonnamõju hindamise aruande sisu vastavus programmile ja kehtestatud nõuetele

Vastavalt KeHJS § 10 lõike 3 punktile 6 on keskkonnamõju hindamise järelevalvaja ülesandeks hinnata keskkonnamõju hindamise aruande vastavust heakskiidetud keskkonnamõju hindamise programmile ja KeHJS §-s 20 sätestatud nõuetele.

Jööri KMH aruande vastab heakskiidetud keskkonnamõju hindamise programmile, kuna aruandes on käsitletud kõiki programmis toodud keskkonnamõjusid ja -aspekte.

Järgnevalt toob Keskkonnaamet ülevaate keskkonnamõju hindamise aruande sisu vastavusest nõuetele. KeHJS §-s 20 on sätestatud, et nõuetekohane KMH aruanne:

4.1 kirjeldab kavandatava tegevuse eesmärki ja vajadust – kirjeldus on toodud Jööri KMH aruande lk 5.

4.2 esitab kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste kirjelduse – alternatiivid on toodud aruande peatükis 3. Kuna biogaasitehase tegevuses muudatusi ei kavandatava, siis erinevad toodud alternatiivid ainult sigala rekonstrueerimise osas. Alternatiividena on aruandes toodud: A0 – nullalternatiiv ehk olemasoleva olukorra jätkumine; A1 – sigala rekonstrueeritakse osalise respõrandaga vaakumsõnnikueemaldusega sigalaks; A2 – sigala rekonstrueeritakse sügavallapanuga sigalaks; A3 – sigala rekonstrueeritakse osalise respõranda, vaakumsõnnikueemalduse ja sõnniku pinnajahutusüsteemiga sigalaks.

4.3 esitab kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimalustega eeldatavalt mõjutatava keskkonna kirjelduse ning hindab selle piirkonna keskkonnaseisundit – käitise ümbruskonna keskkonnaseisundit on kirjeldatud aruande peatükis 1.

4.4 hindab kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimalustega eeldatavalt kaasnevaid tagajärgi, nagu vee, pinnase või õhu saastatus, jäätmete, müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus või lõhn – aruandes on hinnatud mõju pinna- ja põhjavee kvaliteedile (peatükk 6), mõju välisõhu kvaliteedile (peatükk 7) ja ning lõhna tekke võimalusi (peatükk 7.5). Analüüsitud on ka käitise tegevuse vastavust parimale võimalikule tehnikale, mis on kompleksloa andmise eeldus. Muid mõjusid ei ole põhjalikult hinnatud, kuna seda polnud ka programmis ette nähtud.

4.5 esitab kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimalustega eeldatavalt kaasneva keskkonnamõju prognoosimeetodi kirjelduse – ei ole aruandes konkreetse peatükina välja toodud.

4.6 analüüsib kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimalustega eeldatavalt kaasnevat keskkonnamõju, sealhulgas kaudset mõju ning teiste tegevusliikidega koosmõju keskkonnaseisundile, sealhulgas mõju inimese tervisele, heaolule ja varale, taimedele, loomadele, pinnasele, maastikule, maavarale, vee ja õhu kvaliteedile, kliimale, kaitstavatele loodusobjektidele, sealhulgas Natura 2000 võrgustiku alale, selle kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele, ja kultuuripärandile, ning käesolevas punktis nimetatud tegurite vastastikust mõju – KMH aruandes on hinnatud mõju inimese tervisele ja heaolule (peatükk 8), õhu kvaliteedile (peatükk 7) ning pinna- ja põhjavee kvaliteedile (peatükk 6). Analüüsitud on veel käitise vastavust parimale võimalikule tehnikale ja lõhna tekke võimalust. Lähim hoiuala, Võsna hoiuala, jääb käitisest u 3.5 km kaugusele, seega käitise mõjupiirkonnast välja. Kaitstavaid loodusobjekte ei ole samuti käitise mõjupiirkonnas.

4.7 hindab keskkonnamõju eeldatavat toimet ning kirjeldab kaasneva negatiivse keskkonnamõju vältimise või minimeerimise meetmeid ning hindab nende kasutamise eeldatavat efektiivsust – negatiivse keskkonnamõju leevendamise võtted on toodud aruande peatükis 9.

4.7¹ annab vajaduse korral ülevaate kavandatava tegevusega eeldatavalt kaasnevast olulisest keskkonnamõjust põhjustatava võimaliku kahju reaalsetest hüvitusmeetmetest looduskaitseeaduse § 70¹ mõistes, samuti hinnangu nende meetmete tõhususele ja vajalikule rakendusmahule – ei ole vaja käsitleda.

4.7² lähtudes kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste keskkonnamõju hindamise tulemustest teeb põhjendatud ettepaneku keskkonnaseire tingimuste seadmiseks – keskkonnaseire tingimuste seadmist ei ole ekspertrühm vajalikuks pidanud.

4.8 hindab loodusvara kasutamise otstarbekust ning kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste vastavust säästva arengu põhimõtetele – ei ole hinnatud.

4.9 võrdleb kavandatavat tegevust erinevate reaalsete alternatiivsete võimalustega ning annab nende paremusjärjestuse, lähtudes kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste keskkonnamõjust ja hüvedest – alternatiive on võrreldud aruande peatükis 10. Võrdluse tulemusena on leitud, et parimateks alternatiivideks on A1 ja A3 ehk sigala rekonstrueerimine vedelsõnnikutehnoloogiaga laudaks.

4.10 esitab ülevaate keskkonnamõju hindamise, avalikkuse kaasamise ning piiriülese keskkonnamõju hindamise korral konsultatsioonide tulemuste kohta – aruande lisana on toodud avalikustamise teadaanded Ametlikes Teadaannetes.

4.11 käsitleb vajaduse korral raskusi, mis ilmsid keskkonnamõju hindamisel ja aruande koostamisel – ei ole aruandes käsitletud.

4.12 esitab käesoleva lõike punktides 1–11 nimetatud teabe kokkuvõtte – kokkuvõte on esitatud aruande peatükis 11.

4.13 esitab teabe keskkonnamõju hindamisel kasutatud allikate kohta – allikad on toodud aruande leheküljel 63 peatükis „Kirjandus“.

4.14 käsitleb aruande kohta esitatud ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi, mille koopiad lisab aruandele, ning esitab ettepanekute, vastuväidete ja küsimuste esitajatele saadetud kirjade koopiad, milles selgitatakse aruande kohta esitatud ettepanekute ning vastuväidete arvestamist, põhjendatakse arvestamata jätmist ning vastatakse küsimustele – avaliku väljapaneku jooksul ei laekunud ühtegi ettepanekut, vastuväidet ega küsimus. Avalikul arutelul juhiti tähelepanu mõnele ebatäpsusele aruandes, mis on parandatud. Lisaks kerkisid üles küsimused kääritusjäägi steriliseerimise ja kääritusjäägi väetisena tunnustamise kohta. Nendele küsimustele on vastused toodud aruande peatükis 12, kirjalikult vastatud ei ole.

4.15 käsitleb aruande avaliku arutelu protokoll, mille koopia lisab aruandele – avaliku arutelu protokoll on aruandes Lisa 6. Samuti on lisatud arutelul osalejate nimekiri.

4.16 käsitleb kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste ala skeemi ja kaarti, mille lisab aruandele – kaitse kohta on toodud asendiskeemid ja kaardid joonistel 1.1, 1.2, 4 ja 7.1.

4.17 käsitleb vajaduse korral muid lisasid – lisadena on aruandes toodud veel Jööri KMH heakskiidetud programm, selle avalikustamise teade ajalehes, programmi avaliku arutelu protokoll ja osalejate nimekiri, programmi heakskiitmise kiri ning, Jööri KMH aruande avalikustamise teade Ametlikes Teadaannetes.

Eeltoodut arvestades leiab Keskkonnaamet, et Jööri KMH aruanne vastab KeHJS-s sätestatud nõuetele ning aruandes on keskkonnakompleksloa andmiseks piisavalt põhjalikult käsitletud kaitse renoveerimisega ja edaspidise käitamisega kaasnevat keskkonnamõjusid.

5. Keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine ja keskkonnanõuete määramine

Keskkonnamõju hindamise järelevalvaja ülesandeks on KeHJS § 10 lõike 3 punkti 6 kohaselt teha otsus aruande heakskiitmise ja keskkonnanõuete määramise kohta.

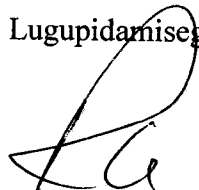
Tulenevalt eeltoodust, lähtudes KeHJS § 10 lõikest 2, KeHJS § 10 lõike 3 punktist 6 ja KeHJS § 22 lõikest 2 ning arvestades Keskkonnaameti peadirektori 03.07.2009 käskkirja nr 1-4/148 “Regioonide põhimääruse kinnitamine“ lisa 2 „Hiiu-Lääne-Saare regiooni põhimäärus“ punkti 3.5.8, otsustan:

5.1 Jööri sigalakompleksi rekonstrueerimisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruande heaks kiita;

5.2 täiendavad keskkonnanõuded määrab Keskkonnaamet vajadusel keskkonnakompleksloaga.

Vastavalt KeHJS §-le 21 ja § 19 lõikele 1 teatab keskkonnamõju hindamise järelevalvaja keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmisest arendaja kulul ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded 14 päeva jooksul aruande heakskiitmise otsuse tegemisest arvates. Selleks tuleb tasuda riigilõiv 6,39 eurot (99,98 krooni). Rahandusministeeriumi kontod riigilõivu tasumiseks: SEB Pank, arveldusarve nr 10220034796011 (viitenumber 2900078680); Swedbank, arveldusarve nr 221023778606 (viitenumber 2900078680).

Lugupidamisega

Raivo Kallas
Keskkonnakasutuse juhtivspetsialist
regiooni juhataja ülesannetes

Kätlin Kallas
keskkonnakorralduse spetsialist
452 7766, katlin.kallas@keskkonnaamet.ee